

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

23. siječnja 2018.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Policijska i pravosudna suradnja u kaznenim stvarima – Okvirna odluka 2002/584/PUP – Europski uhiđbeni nalog – Postupci predaje između država članica – Razlozi za obvezno neizvršavanje – Članak 3. točka 3. – Maloljetnici – Zahtjev za provjeru minimalne dobi za kaznenu odgovornost ili ocjenu, u svakom slučaju zasebno, dodatnih uvjeta propisanih pravom države članice izvršenja kako bi se u konkretnom slučaju moglo kazneno goniti ili osuditi maloljetnika”

U predmetu C-367/16,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio hof van beroep te Brussel (Žalbeni sud u Bruxellesu, Belgija), odlukom od 23. lipnja 2016., koju je Sud zaprimio 5. srpnja 2016., u postupku koji se odnosi na izvršenje europskog uhiđbenog naloga izdanog protiv

Dawida Piotrowskog,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, A. Tizzano (izvjestitelj), potpredsjednik, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešić, L. Bay Larsen, J. Malenovský, E. Levits, C. G. Fernlund i C. Vajda, predsjednici vijeća, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader, S. Rodin, F. Biltgen i K. Jürimäe, suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: M.-A. Gaudissart, zamjenik tajnika,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 13. lipnja 2017.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za belgijsku vladu, C. Pochet, L. Van den Broeck, C. Van Lul i N. Cloosen, u svojstvu agenata,
- za Irsku, A. Joyce i J. Quaney, u svojstvu agenata, uz asistenciju J. Fitzgeralda, *BL*,
- za francusku vladu, D. Colas i R. Coesme, u svojstvu agenata,
- za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju L. Ventrelle, *avvocato dello Stato*,
- za poljsku vladu, B. Majczyna i J. Sawicka, u svojstvu agenata,
- za rumunjsku vladu, R. Mangu, M. Chicu i E. Gane, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, R. Troosters i S. Grünheid, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: nizozemski

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 6. rujna 2017.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 3. točke 3. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL 2002., L 190., str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 83. i ispravak SL 2002., L 190, str. 1.), kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009. (SL 2009., L 81, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 169.; u daljnjem tekstu: Okvirna odluka 2002/584).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru postupka izvršenja europskog uhidbenog naloga u Belgiji, koji je 17. srpnja 2014. izdao Sąd Okręgowy w Białymstoku (Okružni sud u Białystoku, Poljska) protiv Dawida Piotrowskog.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Uvodne izjave 5. do 7. Okvirne odluke 2002/584 glase:
 - „5. Cilj koji si je postavila Unija, da postane područje slobode, sigurnosti i pravde, vodi prema ukidanju izručenja između država članica i njegovu zamjenjivanju sustavom predaje osoba između pravosudnih tijela. Nadalje, uvođenje novog pojednostavljenog sustava predaje osuđenih ili osumnjičenih osoba u svrhe izvršenja kaznenih presuda ili kaznenog progona omogućuje ukidanje zamršenosti i opasnosti od kašnjenja koji postoje kod sadašnjih postupaka izručivanja. Tradicionalni odnosi suradnje koji su do sada prevladavali između država članica trebali bi biti zamijenjeni sustavom slobodnog protoka sudskih odluka u kaznenim stvarima, kako prije, tako i poslije donošenja pravomoćnih odluka, u području slobode, sigurnosti i pravde.
 6. Europski uhidbeni nalog, predviđen ovom Okvirnom odlukom, prva je konkretna mjera u području kaznenog prava kojom se primjenjuje načelo uzajamnog priznavanja, koje Europsko vijeće smatra ‚kamenom temeljem‘ pravosudne suradnje.
 7. Budući da cilj ukidanja sustava multilateralnog izručivanja osoba, utemeljenog na Europskoj konvenciji o izručenju od 13. prosinca 1957., ne može biti dostatno postignut pojedinačnim djelovanjem država članica nego ga je, zbog njegovih učinaka i dosega, lakše ostvariti na razini Unije, Vijeće može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 2. Ugovora o Europskoj uniji i članka 5. Ugovora o Europskoj zajednici. U skladu s načelom proporcionalnosti, utvrđenim u spomenutom članku, ova Okvirna odluka ne prelazi ono što je nužno za postizanje tog cilja.”
- 4 Članak 3. navedene okvirne odluke glasi kako slijedi:

„Pravosudno tijelo države članice izvršenja (dalje u tekstu: ‚pravosudno tijelo izvršenja‘) odbija izvršenje europskog uhidbenog naloga u sljedećim slučajevima:

[...]

3. ako osoba protiv koje je izdan europski uhiđbeni nalog [...] ne može, zbog svoje dobi, kazneno odgovarati za kaznena djela na kojima se temelji uhiđbeni nalog, u skladu s pravom države članice izvršenja.”

5 Članak 15. Okvirne odluke 2002/584 određuje:

„1. Pravosudno tijelo izvršenja odlučuje, u rokovima i pod uvjetima utvrđenima ovom Okvirnom odlukom, treba li osoba biti predana.

2. Ako pravosudno tijelo izvršenja utvrdi da su informacije koje je dostavila država članica izdavateljica uhiđbenog naloga nedostatne i ne omogućavaju donošenje odluke o predaji tražene osobe, od nje zahtijeva da potrebne dopunske informacije, posebno one u vezi s člancima 3. do 5. te s odredbama članka 8., budu žurno dostavljene te može postaviti rok za njihov primitak, uzimajući u obzir potrebu poštovanja rokova iz članka 17.

3. Pravosudno tijelo koje izdaje uhiđbeni nalog u bilo koje doba može pravosudnom tijelu izvršenja poslati sve korisne dodatne informacije.”

6 Uvodna izjava 8. Direktive (EU) 2016/800 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima (SL 2016., L 132, str. 1.) glasi:

„Kada su djeca osumnjičeni ili optuženi u kaznenom postupku ili podliježu postupku na temelju europskog uhiđbenog naloga u skladu s Okvirnom odlukom Vijeća 2002/584/PUP [...] (tražene osobe), države članice trebale bi se pobrinuti za to da primarni cilj bude zaštita interesa djeteta u skladu s člankom 24. stavkom 2. Povelje [Europske unije] o temeljnim pravima [...] (Povelja).”

7 U članku 1. te direktive određuje se:

„Ovom se Direktivom propisuju zajednička minimalna pravila u vezi s određenim pravima djece koja su:

(a) osumnjičeni ili optuženi u kaznenom postupku; ili

(b) koja podliježu postupku na temelju europskog uhiđbenog naloga iz Okvirne odluke 2002/584/PUP [...].”

8 U skladu s člankom 3. točkom 1. navedene direktive, „dijete” znači osoba mlađa od 18 godina.

9 Članak 17. Direktive 2016/800, naslovljen „Postupak na temelju europskog uhiđbenog naloga”, propisuje:

„Države članice osiguravaju da se prava iz članaka 4., 5., 6. i 8., članaka od 10. do 15. i članka 18. primjenjuju *mutatis mutandis* u odnosu na djecu koja su tražene osobe u trenutku svojeg uhićenja na temelju europskog uhiđbenog naloga u državi članici izvršenja.”

Belgijsko pravo

10 Članak 4. točka 3° wet betreffende het Europees aanhoudingsbevel (Zakon o europskom uhiđbenom nalogu) od 19. prosinca 2003. (Belgisch Staatsblad, 22. prosinca 2003., str. 60075.; u daljnjem tekstu: Zakon o europskom uhiđbenom nalogu) navodi da se „[i]zvršenje europskog uhiđbenog naloga odbija [...] ako osoba protiv koje je izdan još ne može, u skladu s belgijskim pravom, zbog svoje dobi kazneno odgovarati za djela na kojima se temelji europski uhiđbeni nalog”.

- 11 Članak 36. wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade (Zakon o zaštiti mladeži, skrbi za maloljetnike koji su počinili djelo koje se smatra kažnjivim djelom i naknadi štete prouzročene tim djelom) od 8. travnja 1965. (Belgisch Staatsblad, 15. travnja 1965., str. 4014.), u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakon o zaštiti mladeži), glasi kako slijedi:

„Jeugdrechtbank (sud za mladež) nadležan je za:

[...]

- 4° radnje državnog odvjetništva u odnosu na osobe protiv kojih se vodi kazneni progon za djela koja se smatraju kažnjivim djelima, a koja su te osobe počinile prije navršenih 18 godina.

[...]”

- 12 Članak 57.*bis* tog zakona predviđa:

„§ 1. Ako je osoba koja je upućena na jeugdrechtbank (sud za mladež) zbog djela koje se smatra kažnjivim djelom imala 16 ili više godina u trenutku počinjenja tog djela i ako jeugdrechtbank (sud za mladež) mjeru nadzora, zaštite ili odgoja smatra neprikladnom, taj se sud može obrazloženom odlukom proglasiti nenadležnim i predmet uputiti državnom odvjetništvu u svrhu progona pred, ako je predmetna osoba osumnjičena da je počinila neko lakše ili teže kazneno djelo za koje je nadležan sud za lakša kaznena djela, posebnim vijećem koje je ustrojeno pri jeugdrechtbanku (sud za mladež) i koje primjenjuje opće kazneno pravo i opći kazneni postupak, ovisno o počinjenom djelu, ili, ako je predmetna osoba osumnjičena da je počinila teže kazneno djelo za koje nije nadležan sud za lakša kaznena djela, pred sudom za teža kaznena djela koji odlučuje u sastavu prema odredbama članka 119. stavka 2. Zakona o sudovima, ovisno o počinjenom djelu. Međutim, jeugdrechtbank (sud za mladež) može se proglasiti nenadležnim samo ako je usto ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

- protiv predmetne osobe već je izrečena jedna ili više mjera iz članka 37., § 2., § 2.*bis* ili § 2.*ter* ili ponuda za restorativnu nagodbu iz članaka 37.*bis* do 37.*quinqüies*;
- radi se o djelu iz članaka 373., 375., 393. do 397., 400., 401., 417.*ter*, 417.*quater*, 471. do 475. Kaznenog zakonika ili pokušaju počinjenja djela iz članaka 393. do 397. Kaznenog zakonika.

Obrazloženje se odnosi na ličnost predmetne osobe i njezino okruženje te stupanj zrelosti.

Ova se odredba može primijeniti čak i ako je predmetna osoba u vrijeme donošenja presude navršila 18 godina. U tom slučaju ona se u svrhu primjene ovog poglavlja izjednačuje s maloljetnikom.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 36.*bis*, jeugdrechtbank (sud za mladež) može se proglasiti nenadležnim u predmetu na temelju ovog članka samo nakon provedenog istraživanja socijalnih i društvenih okolnosti te medicinsko-psihološkog pregleda propisanih u članku 50. drugom stavku.

Cilj je liječničkog nalaza i mišljenja o obavljenom medicinsko-psihološkom pregledu ocijeniti situaciju s obzirom na ličnost predmetne osobe i njezino okruženje te stupanj zrelosti. Narav, učestalost i težina djela koja se osobi pripisuju uzimaju se u obzir ako su relevantne za ocjenu njezine ličnosti. Kralj utvrđuje pravila koja treba poštovati prilikom obavljanja medicinsko-psihološkog pregleda.

Međutim:

- 1° jeugdrechtbank (sud za mladež) može se u predmetu proglasiti nenadležnim bez izvješća o obavljenom psihološkom pregledu ako se utvrdi da se predmetna osoba izuzela iz tog pregleda ili mu se odbija podvrgnuti;
- 2° jeugdrechtbank (sud za mladež) može se proglasiti nenadležnim u predmetu a da pritom ne mora provoditi istraživanje socijalnih i društvenih okolnosti i zahtijevati liječnički nalaz i mišljenje o obavljenom psihološkom pregledu ako je u pogledu osobe mlađe od 18 godina presudom već bila izrečena mjera zbog jednog ili više djela navedenih u člancima 323., 373. do 378., 392. do 394., 401. i 468. do 476. Kaznenog zakonika, počinjenih nakon navršenih 16 godina, te je protiv te osobe ponovno pokrenut kazneni progon za jedno ili više tih djela počinjenih nakon prve osuđujuće presude. Dijelovi spisa iz ranijeg postupka prilažu se onima iz novog postupka;
- 3° jeugdrechtbank (sud za mladež) odlučuje u istim uvjetima o zahtjevu za proglašenje nenadležnosti u pogledu osobe mlađe od 18 godina koja je nakon navršene dobi od 16 godina počinila djelo kvalificirano kao teže kazneno djelo kažnjivo kaznom zatvora u trajanju dužem od 20 godina, a za koje se pokreće kazneni progon tek nakon navršenih 18 godina.

[...]"

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 13 D. Piotrowski poljski je državljanin rođen 11. kolovoza 1993. u Lapyju (Poljska).
- 14 Sąd Okręgowy w Białymstoku (Okrugni sud u Białystoku) izdao je 17. srpnja 2014. europski uhidbeni nalog protiv D. Piotrowskog, kako bi on bio predan poljskim nadležnim tijelima u svrhu izvršenja kazni izrečenih dvjema presudama tog suda. U prvoj presudi, donesenoj 15. rujna 2011., predmetna osoba osuđena je zbog krađe bicikla na kaznu oduzimanja slobode u trajanju od šest mjeseci. Drugom presudom, donesenom 10. rujna 2012., predmetna osoba osuđena je zbog davanja lažnih informacija o ozbiljnom napadu na kaznu oduzimanja slobode u trajanju od dvije godine i šest mjeseci.
- 15 Rješenjem od 6. lipnja 2016., onderzoeksrechter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel (sudac istrage Prvostupanjskog suda na nizozemskom jeziku u Bruxellesu, Belgija) odredio je zadržavanje D. Piotrowskog, s ciljem njegove predaje državi članici koja je izdala uhidbeni nalog, Republici Poljskoj, radi izvršenja presude od 10. rujna 2012.
- 16 Nasuprot tomu, taj je sud u tom rješenju smatrao da s obzirom na članak 4. 3° Zakona o europskom uhidbenom nalogu takav nalog koji je izdao Sąd Okręgowy w Białymstoku (Okrugni sud u Białystoku) nije moguće izvršiti u dijelu u kojem se odnosi na presudu od 15. rujna 2011. jer je predmetna osoba imala 17 godina kada je počinila kažnjivo djelo koje joj se stavlja na teret te u predmetnom slučaju nisu bile ispunjene pretpostavke koje su u Belgiji propisane za pokretanje kaznenog progona protiv maloljetne osobe koja je navršila 16 godina u trenutku počinjenja djela.
- 17 Procureur des Konings (državni odvjetnik, Belgija) podnio je 7. lipnja 2016. žalbu protiv navedenog rješenja pred hof van beroep te Brussel (Žalbeni sud u Bruxellesu, Belgija), zbog toga što se tim rješenjem djelomično odbija izvršenje predmetnog europskog uhidbenog naloga.
- 18 U tom pogledu, procureur des Konings (državni odvjetnik) tvrdi da iako je na temelju Zakona o zaštiti mladeži dob za kaznenu odgovornost utvrđena na 18 godina, maloljetnik stariji od 16 godina ipak može biti kazneno odgovoran ako je počinio prometna kažnjiva djela ili ako se jeugdrechtbank (sud za mladež) u odnosu na njega proglasi nenadležnim u slučajevima predviđenima i prema uvjetima utvrđenima tim zakonom. U tom kontekstu, za potrebe primjene razloga za odbijanje iz članka 4. 3°

Zakona o europskom uhidbenom nalogu, dovoljna je *in abstracto* ocjena kriterija dobi nakon koje predmetni maloljetnik može biti kazneno odgovoran. Stoga nije potrebno provesti *in concreto* ocjenu dodatnih uvjeta koji moraju biti ispunjeni, u skladu s belgijskim pravom, za eventualno pokretanje kaznenog progona protiv takvog maloljetnika.

- 19 Slijedom te žalbe, spis koji se odnosi na izvršenje predmetnog europskog uhidbenog naloga razdvojen je na dva dijela.
- 20 Raadkamer van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel (izvanraspravno vijeće Prvostupanjskog suda na nizozemskom jeziku u Bruxellesu, Belgija), koji je analizirao dio tog uhidbenog naloga koji se odnosio na presudu od 10. rujna 2012., odobrio je 21. lipnja 2016. predaju D. Piotrowskog Republici Poljskoj u svrhu izvršenja te presude.
- 21 Nasuprot tomu, u okviru žalbenog postupka koji se odnosio na izvršenje presude od 15. rujna 2011., hof van beroep te Brussel (Žalbeni sud u Bruxellesu) navodi, kao i procureur des Konings (državni odvjetnik), da u belgijskom pravu, osim u slučajevima počinjenja prometnih kažnjivih djela, kaznena odgovornost maloljetnika koji ima više od 16 godina postoji samo ako se jeugdrechtbank (sud za mladež) u odnosu na njega proglasi nenadležnim i predmet uputi državnom odvjetništvu u svrhu pokretanja kaznenog postupka pred posebnim vijećem u okviru tog suda ili pred sudom za teža kaznena djela, ovisno o počinjenom kažnjivom djelu.
- 22 U skladu s člankom 57.*bis* stavkom 1. Zakona o zaštiti mladeži jeugdrechtbank (sud za mladež) može se, međutim, proglasiti nenadležnim samo ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta, odnosno ako je predmetnoj osobi već bila određena jedna ili više mjera nadzora, zaštite ili odgoja, ili ponuda za restorativnu nagodbu koja obuhvaća posredovanje i savjetovanje ili ako se radi o počinjenju ili pokušaju počinjenja jednog od težih kaznenih djela iz izričito navedenih članaka Kaznenog zakonika. Nadalje, ta ista odredba predviđa da se obrazloženje odluke o nenadležnosti koju donosi taj sud odnosi na ličnost predmetne osobe i njezino okruženje kao i na stupanj zrelosti. U skladu s člankom 57.*bis* stavkom 2. tog zakona, navedeni sud može se u načelu proglasiti nenadležnim tek nakon provedenog istraživanja socijalnih i društvenih okolnosti i liječničkog nalaza i mišljenja o obavljenom psihološkom pregledu navedene osobe.
- 23 U tom zakonodavnom kontekstu hof van beroep te Brussel (Žalbeni sud u Bruxellesu) navodi da sudska praksa Hof van Cassatie (Kasacijski sud, Belgija) nije nedvosmislena kad je riječ o tumačenju članka 4. 3° Zakona o europskom uhidbenom nalogu.
- 24 Naime, kad je riječ o primjeni razloga za odbijanje iz te odredbe, presudom od 6. veljače 2013. drugo vijeće odjela na francuskom jeziku Hof van Cassatie (Kasacijski sud) presudilo je da, u biti, s obzirom na to da se postupak proglašenja nenadležnosti ne primjenjuje na osobu protiv koje kazneni progon vode tijela države članice koja nije Kraljevina Belgija, predaja maloljetne osobe u postupku izvršenja europskog uhidbenog naloga zahtijeva *in concreto* ocjenu uvjeta potrebnih za kazneni progon ili osudu te osobe u Belgiji, kao državi članici izvršenja. Nasuprot tomu, presudom od 11. lipnja 2013., Hof van Cassatie (Kasacijski sud) je, odlučujući u punom sastavu, u biti ocijenio da načelo uzajamnog priznavanja podrazumijeva da sud države članice izvršenja ne može predaju maloljetne osobe na koju se odnosi europski uhidbeni nalog uvjetovati posebnom odlukom o proglašenju nenadležnosti, pri čemu se taj sud mora, za potrebe takve moguće predaje, ograničiti na puku *in abstracto* ocjenu kriterija dobi za kaznenu odgovornost te maloljetne osobe.
- 25 S obzirom na tu dvojbenost prisutnu u sudskoj praksi i činjenicu da je razlog za odbijanje iz članka 4. 3° Zakona o europskom uhidbenom nalogu preneseni razlog za obvezno neizvršavanje iz članka 3. točke 3. Okvirne odluke 2002/584, hof van beroep te Brussel (Žalbeni sud u Bruxellesu) smatrao je potrebnim od Suda zatražiti pojašnjenja o dosegu te odredbe prava Unije, kako bi se osiguralo da tumačenje belgijskog prava bude u skladu s njezinim tekstom i svrhom.

- 26 U tim je okolnostima hof van beroep te Brussel (Žalbeni sud u Bruxellesu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li članak 3. točku 3. Okvirne odluke [2002/584] tumačiti na način da je predaja osoba dopuštena samo kada se te osobe prema pravu države članice izvršenja smatraju punoljetnima, ili pak gore navedena odredba državi članici izvršenja omogućuje da preda i maloljetnike, koji se na temelju nacionalnih propisa mogu od određene dobi (i ako je potrebno uz ispunjenje određenih uvjeta) smatrati kazneno odgovornima?
 2. U slučaju da prema članku 3. točki 3. Okvirne odluke [2002/584] predaja maloljetnika nije zabranjena, treba li tu odredbu tada tumačiti:
 - (a) na način da je postojanje (teoretske) mogućnosti kažnjavanja maloljetnika u skladu s nacionalnim pravom od određene dobi dostatan kriterij da se predaja dopusti (drugim riječima, da je dovoljna apstraktna ocjena na temelju kriterija dobi od koje se neka osoba može smatrati kazneno odgovornom a da se ne mora voditi računa o eventualnim dodatnim uvjetima)? Ili
 - (b) na način da se ni načelu uzajamnog priznavanja iz članka 1. stavka 2. Okvirne odluke [2002/584] ni tekstu članka 3. točke 3. te okvirne odluke ne protivi to da država članica izvršenja provede konkretnu ocjenu od slučaja do slučaja, u okviru koje se može zahtijevati da se, kad je riječ o traženoj osobi u okviru predaje, poštuju iste pretpostavke kaznene odgovornosti kao i one koje su primjenjive na državljane države članice izvršenja, uzimajući u obzir njihovu dob u trenutku činjeničnog stanja i narav kažnjivog djela koje im se stavlja na teret, odnosno prethodne sudske intervencije u državi članici koja izdaje uhiđbeni nalog koje su dovele do mjere odgojne naravi, čak i ako te pretpostavke ne postoje u određenoj državi članici koja izdaje uhiđbeni nalog?
 3. U slučaju da država članica izvršenja može izvršiti konkretnu ocjenu, treba li tada, kako bi se izbjeglo nekažnjavanje, ne činiti razliku između predaje radi kaznenog progona i predaje radi izvršenja kazne?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 27 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. točku 3. Okvirne odluke 2002/584 tumačiti na način da pravosudno tijelo izvršenja mora odbiti predaju svake osobe protiv koje je izdan europski uhiđbeni nalog, a koja se smatra maloljetnom u skladu s pravom države članice izvršenja ili samo predaju maloljetnih osoba koje, sukladno tom pravu, nisu navršile dob od koje mogu biti kazneno odgovorne za djela na kojima se temelji nalog koji je izdan protiv njih.
- 28 U tom pogledu treba podsjetiti da je na temelju članka 3. točke 3. Okvirne odluke 2002/584 pravosudno tijelo izvršenja dužno odbiti izvršenje europskog uhiđbenog naloga ako se osoba protiv koje je izdan taj nalog ne može, zbog svoje dobi, smatrati „kazneno odgovornom za djela na kojima se temelji taj nalog, u skladu s pravom države članice izvršenja”.
- 29 Iz teksta članka 3. točke 3. Okvirne odluke 2002/584 proizlazi da razlog za neizvršavanje predviđen tom odredbom ne obuhvaća maloljetne osobe općenito, nego se odnosi samo na one koje na temelju prava države članice izvršenja nisu navršile propisanu dob za kaznenu odgovornost za djela na kojima se temelji nalog izdan protiv njih.

- 30 Zakonodavac Unije stoga nije iz predaje htio izuzeti sve maloljetne osobe, nego samo osobe koje u državi članici izvršenja zbog njihove dobi nije moguće kazneno progoniti ili ih osuditi za djela o kojima je riječ, pri čemu se toj državi članici, u nedostatku usklađenosti na tom području, ostavlja nadležnost za određivanje minimalne dobi od koje osoba ispunjava uvjete kaznene odgovornosti za takva djela.
- 31 Iz toga slijedi da, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 32. svojeg mišljenja, članak 3. točku 3. Okvirne odluke 2002/584 treba tumačiti na način da, s obzirom na njegov tekst, pravosudnim tijelima izvršenja u načelu ne omogućuje odbijanje predaje maloljetnih osoba protiv kojih je izdan europski uhiđbeni nalog, a koje su navršile minimalnu dob za kaznenu odgovornost u skladu s pravom države članice izvršenja za djela na kojima se temelji nalog izdan protiv njih.
- 32 Kao što je to također istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 29. svojeg mišljenja, pripremni akti te odredbe podupiru takvo tumačenje.
- 33 Naime, slijedom Komisijina Prijedloga okvirne odluke Vijeća o europskom uhiđbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (COM(2001) 522 *final*) (SL 2001., C 332E, str. 305.), Europski parlament u svojem izvješću od 14. studenoga 2001., koje sadržava nacrt zakonodavne rezolucije u kojoj se navode amandmani na taj prijedlog (A 5-0397/2001), predložio je uvođenje u članak 30.a razloga za moguće odbijanje izvršenja europskog uhiđbenog naloga u odnosu na osobu za koju se smatra da nije navršila „dob za kaznenu odgovornost” u skladu s pravom države članice izvršenja.
- 34 Stoga se čini da je takvim amandmanom, na temelju kojeg je naposljetku u Okvirnu odluku 2002/584 uveden razlog za obvezno neizvršavanje iz njezina članka 3. točke 3., Europski parlament namjeravao uvesti posebnu iznimku od provedbe sustava europskog uhiđbenog naloga na temelju koje se iz predaje ne bi mogle izuzeti maloljetne osobe općenito, nego samo osobe protiv kojih se zbog njihove dobi ne može provesti nikakav kazneni postupak niti izrečena osuda u takvom postupku, u skladu s pravom države članice izvršenja, za djela na kojima se temelji nalog izdan protiv njih.
- 35 Tumačenje članka 3. točke 3. Okvirne odluke 2002/584 navedeno u točki 31. ove presude potvrđeno je, u konačnici, i regulatornim kontekstom u koji ulazi ta okvirna odluka.
- 36 Naime, valja utvrditi da u tom pogledu, kako bi se, među ostalim, promicalo poštovanje temeljnih prava maloljetnika zajamčenih Poveljom i Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisanom u Rimu 4. studenoga 1950., Direktiva 2016/800 utvrđuje, kao što to proizlazi iz njezina članka 1. točke (b), zajednička minimalna pravila koja se odnose posebno na zaštitu postupovnih prava djece, odnosno osoba mlađih od 18 godina, koja podliježu postupku europskog uhiđbenog naloga na temelju Okvirne odluke 2002/584. Konkretno, članak 17. te direktive propisuje da se niz prava priznatih djeci koja su osumnjičeni ili optuženi u nacionalnim kaznenim postupcima treba primjenjivati *mutatis mutandis* u odnosu na djecu na koju se odnosi takav uhiđbeni nalog, od trenutka njihova uhićenja u državi članici izvršenja.
- 37 Te odredbe Direktive 2016/800 potvrđuju da pravo Unije i osobito Okvirna odluka 2002/584 u načelu ne zabranjuju pravosudnim tijelima izvršenja da provedu predaju maloljetnika koji su navršili dob za kaznenu odgovornost u državi članici izvršenja. Na temelju te direktive ta tijela ipak su im prilikom provedbe te okvirne odluke dužna osigurati poštovanje određenih posebnih postupovnih prava zajamčenih u okviru nacionalnih kaznenih postupaka kako bi se, kao što to navodi uvodna izjava 8. navedene direktive, pobrinula za to da primarni cilj bude zaštita interesa djeteta protiv kojeg je izdan europski uhiđbeni nalog, u skladu s člankom 24. stavkom 2. Povelje.

- 38 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 3. točku 3. Okvirne odluke 2002/584 treba tumačiti na način da pravosudno tijelo izvršenja mora odbiti predaju samo maloljetnih osoba protiv kojih je izdan europski uhiđbeni nalog, a koje, u skladu s pravom države članice izvršenja, nemaju propisanu dob za kaznenu odgovornost za djela na kojima se temelji nalog izdan protiv njih.

Drugo pitanje

- 39 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. točku 3. Okvirne odluke 2002/584 tumačiti na način da za donošenje odluke o predaji maloljetne osobe protiv koje je izdan europski uhiđbeni nalog pravosudno tijelo izvršenja mora provjeriti samo je li predmetna osoba navršila minimalnu dob kako bi u državi članici izvršenja mogla biti kazneno odgovorna za djela na kojima se temelji takav nalog, ili na način da to tijelo može ocijeniti i jesu li u predmetnom slučaju ispunjeni dodatni uvjeti koji se odnose na individualiziranu ocjenu, a kojima pravo te države članice u konkretnom slučaju podvrgava kazneni progon ili osudu maloljetne osobe.
- 40 U tom pogledu valja podsjetiti da, sukladno ustaljenoj praksi Suda, pri tumačenju odredbe prava Unije u obzir treba uzeti ne samo njezin tekst nego i kontekst u kojem se nalazi te ciljeve propisa kojih je ona dio (vidjeti osobito presude od 11. siječnja 2017., Grundza, C-289/15, EU:C:2017:4, t. 32. i od 25. siječnja 2017., Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, t. 30.).
- 41 Što se tiče teksta članka 3. točke 3. Okvirne odluke 2002/584, treba istaknuti da je formuliran u smislu da pravosudno tijelo izvršenja mora odbiti izvršenje europskog uhiđbenog naloga ako predmetna osoba „ne može, zbog svoje dobi, kazneno odgovarati”, u skladu s pravom države članice izvršenja, „za kaznena djela na kojima se temelji taj nalog”.
- 42 Prema tome, iz teksta te odredbe proizlazi da se, kako bi odbilo predaju maloljetne osobe obuhvaćene europskim uhiđbenim nalogom, pravosudno tijelo izvršenja mora uvjeriti samo da ta osoba nije navršila minimalnu dob koja omogućuje kazneni progon protiv nje ili njezinu osudu na temelju prava države članice izvršenja, za ista djela poput onih na kojima se temelji europski uhiđbeni nalog.
- 43 Članak 3. točka 3. Okvirne odluke 2002/584 ne predviđa, dakle, mogućnost da pravosudno tijelo izvršenja, u svrhu odlučivanja o predaji predmetne osobe, uzme u obzir dodatne uvjete koji se odnose na individualiziranu ocjenu, kojima pravo njegove države članice u konkretnom slučaju podvrgava kazneni progon ili eventualnu osudu maloljetne osobe, kao što su to oni koji su u predmetnom slučaju navedeni u članku 57.*bis* stavcima 1. i 2. Zakona o zaštiti mladeži. Na pravosudnom tijelu koje izdaje uhiđbeni nalog jest da primijeni posebna pravila o kaznenom progonu za djela koja su počinili maloljetnici u njegovoj državi članici.
- 44 U tim okolnostima, u odsutnosti izričitog upućivanja u tom smislu, tekst članka 3. točke 3. Okvirne odluke 2002/584 ne može poduprijeti tumačenje prema kojem bi pravosudno tijelo izvršenja trebalo odbiti predaju maloljetne osobe na koju se odnosi europski uhiđbeni nalog na temelju pojedinačne ocjene situacije te osobe i djela na kojem se temelji nalog izdan protiv nje, s obzirom na dodatne uvjete povezane s individualiziranom ocjenom kojima je u konkretnom slučaju podvrgnuta kaznena odgovornost maloljetne osobe za takva djela u državi članici izvršenja.
- 45 Taj zaključak potvrđen je, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 55. svojeg mišljenja, kontekstom i općom strukturom u kojima se nalazi ta odredba kao i ciljevima koji se nastoje postići Okvirnom odlukom 2002/584.
- 46 Kad je riječ o kontekstu i općoj strukturi članka 3. točke 3. Okvirne odluke 2002/584, valja podsjetiti da, kako to osobito proizlazi iz njezina članka 1. stavaka 1. i 2. kao i iz njezinih uvodnih izjava 5. i 7., ta okvirna odluka za cilj ima zamjenjivanje sustava multilateralnog izručivanja utemeljenog na

Europskoj konvenciji o izručenju od 13. prosinca 1957. sustavom predaje osuđenih ili osumnjičenih osoba u svrhe izvršenja presuda ili kaznenog progona između pravosudnih tijela, koji se temelji na načelu uzajamnog priznavanja (presude od 16. studenoga 2010., Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, t. 35.; od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 75. kao i od 10. studenoga 2016., Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, t. 25.).

- 47 U području uređenom Okvirnom odlukom 2002/584 načelo uzajamnog priznavanja, koje je, kao što to proizlazi osobito iz njezine uvodne izjave 6., „kamen temeljac“ pravosudne suradnje u kaznenom području, nalazi svoju primjenu u članku 1. stavku 2. te okvirne odluke, u skladu s kojim su države članice u načelu obvezne izvršiti europski uhiđbeni nalog (presuda od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 79. kao i navedena sudska praksa).
- 48 Iz toga slijedi da pravosudna tijela izvršenja mogu, u načelu, odbiti izvršiti takav nalog samo u slučajevima obveznog neizvršavanja, propisanim u članku 3. Okvirne odluke 2002/584, ili mogućeg neizvršavanja, propisanim u njezinim člancima 4. i 4.a. Slijedom toga, dok je izvršenje europskog uhiđbenog naloga načelo, odbijanje izvršenja takvog naloga zamišljeno je kao iznimka koja se mora usko tumačiti (vidjeti u tom smislu presude od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 19. kao i od 10. kolovoza 2017., Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, t. 50. i 51.).
- 49 Doduše, Sud je već priznao da su ograničenja načela uzajamnog priznavanja i povjerenja među državama članicama moguća u iznimnim okolnostima. Nadalje, kao što to proizlazi iz članka 1. stavka 3. Okvirne odluke 2002/584, njezin učinak ne može biti izmjena obveze poštovanja temeljnih prava kako su zajamčena, među ostalim, Poveljom (vidjeti u tom smislu presudu od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 82. i 83.) i, u predmetnom slučaju, konkretno njezinim člankom 24. koji se odnosi na prava djeteta, a koji države članice moraju poštovati prilikom provedbe te okvirne odluke.
- 50 Ipak, kad je riječ o postupku na temelju europskog uhiđbenog naloga, jamstvo tih prava primarno je odgovornost države članice izdavateljice naloga, za koju valja pretpostaviti da poštuje pravo Unije i, osobito, temeljna prava koja potonja priznaje (vidjeti u tom smislu Mišljenje 2/13 (Pristupanje Unije EKLJP-u) od 18. prosinca 2014., EU:C:2014:2454, t. 191. i navedenu sudska praksu).
- 51 Nakon što je to pojašnjeno, valja istaknuti, s jedne strane, da se razlog za obvezno neizvršavanje naveden u članku 3. točki 3. Okvirne odluke 2002/584, kao iznimka od načelnog pravila o izvršenju europskog uhiđbenog naloga, ne može tumačiti tako da omogućuje pravosudnom tijelu izvršenja odbijanje izvršenja takvog naloga na temelju analize koja nije izričito predviđena tom odredbom ni drugim pravilima te okvirne odluke, poput one koja bi se sastojala od ocjenjivanja jesu li u predmetnom slučaju ispunjeni dodatni uvjeti povezani s individualiziranom ocjenom, kojima pravo države članice izvršenja u konkretnom slučaju podvrgava kazneni progon ili eventualnu osudu maloljetne osobe.
- 52 S druge strane, valja utvrditi da se takva ocjena može odnositi na elemente koji su, kao u glavnom predmetu, subjektivne naravi, kao što su ličnost, okolina i stupanj zrelosti predmetne maloljetne osobe, ili objektivne naravi, poput recidivizma i postojanja već poduzetih mjera za zaštitu mladeži što bi zapravo dovelo do provođenja istinskog preispitivanja merituma analize koja je već izvršena u okviru sudske odluke donesene u državi članici izdavateljici naloga, na temelju koje je izdan europski uhiđbeni nalog. Međutim, kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 56. svojeg mišljenja, takvo preispitivanje povrijedilo bi načelo uzajamnog priznavanja te ga lišilo svakog korisnog učinka, a to načelo podrazumijeva da postoji uzajamno povjerenje u to da svaka država članica prihvaća primjenu kaznenog prava koje je na snazi u drugim državama članicama, čak i ako bi provedba vlastitog nacionalnog prava dovela do drukčijeg rješenja te stoga ne dopušta pravosudnom tijelu izvršenja da svojom ocjenom o kaznenoj odgovornosti maloljetne osobe na koju se odnosi europski uhiđbeni nalog zamijeni ocjenu koja je već izvršena u državi članici izdavateljici naloga u okviru sudske odluke na kojoj se temelji taj nalog.

- 53 Takva mogućnost, uostalom, ne bi bila u skladu ni s ciljem olakšanja i ubrzanja pravosudne suradnje koji se nastoji postići Okvirnom odlukom 2002/584 (vidjeti u tom smislu presude od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 76. kao i od 25. siječnja 2017., Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, t. 31.).
- 54 Naime, nesporno je da je tom okvirnom odlukom između pravosudnih tijela uspostavljen pojednostavljen i učinkovitiji sustav predaje osoba koje su osuđene ili osumnjičene da su prekršile kazneno pravo (vidjeti u tom smislu presude od 28. lipnja 2012., West, C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, t. 53. i od 16. srpnja 2015., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, t. 40.), koji omogućuje, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 5. navedene okvirne odluke, ukidanje zadržavanja i opasnosti od kašnjenja koji postoje kod postupaka izručivanja prisutnih prije donošenja te odluke (presuda od 30. svibnja 2013., F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, t. 57.).
- 55 Takav cilj podrazumijeva, među ostalim, uređenje rokova donošenja odluka koje se odnose na europski uhidbeni nalog (presuda od 30. svibnja 2013., F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, t. 58.), koje su države članice dužne poštovati (presuda od 25. siječnja 2017., Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, t. 32. i navedena sudska praksa) i čija se važnost izražava u nekoliko odredaba Okvirne odluke 2002/584 (presuda od 16. srpnja 2015., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, t. 29. i navedena sudska praksa).
- 56 Što se konkretno tiče donošenja odluke o izvršenju europskog uhidbenog naloga, članak 17. stavak 1. Okvirne odluke 2002/584 predviđa da se taj nalog obrađuje i izvršava kao žurni predmet. Stavci 2. i 3. tog članka utvrđuju precizne rokove od, redom, 10 ili 60 dana za donošenje pravomoćne odluke o izvršenju navedenog naloga, ovisno o tome pristaje li tražena osoba na vlastitu predaju ili ne. Samo u određenim slučajevima, kad se europski uhidbeni nalog ne može izvršiti u tim rokovima, stavak 4. navedenog članka dopušta njihovo produženje za dodatnih 30 dana, obvezujući pravosudno tijelo izvršenja da odmah obavijesti pravosudno tijelo koje je izdalo uhidbeni nalog, navodeći razloge tog kašnjenja. Osim u tim određenim slučajevima, država članica samo u izvanrednim okolnostima, u skladu sa stavkom 7. istog članka, ne mora poštovati navedene rokove, pri čemu ona također obavještava Eurojust, navodeći razloge za kašnjenje.
- 57 Radi pojednostavljenja i ubrzanja postupka za predaju u skladu s rokovima propisanim u članku 17. Okvirne odluke 2002/584, u prilogu toj odluci sadržan je poseban obrazac koji pravosudna tijela koja su izdala uhidbeni nalog moraju ispuniti navodeći izričito zatražene informacije.
- 58 U skladu s člankom 8. Okvirne odluke 2002/584, te informacije, među ostalim, uključuju identitet i državljanstvo tražene osobe, dokaz o postojanju izvršive presude, uhidbenog naloga ili druge izvršive sudske odluke s istim učinkom, obuhvaćene područjem primjene članaka 1. i 2. te okvirne odluke, vrstu i pravnu kvalifikaciju kaznenog djela, opis okolnosti u kojima je kazneno djelo počinjeno, uključujući vrijeme, mjesto i stupanj sudjelovanja tražene osobe u kaznenom djelu, već izrečenu kaznu ili sve propisane kazne za kazneno djelo u državi članici izdavanja naloga te, koliko je moguće, ostale posljedice počinjenja kaznenog djela.
- 59 Iz toga proizlazi da se navedenim informacijama nastoje pružiti minimalni službeni podaci potrebni da bi pravosudna tijela izvršenja mogla brzo izvršiti europski uhidbeni nalog, hitnim donošenjem odluke o predaji. Obrazac predviđen u prilogu Okvirnoj odluci 2002/584 ne sadržava nikakve posebne informacije na temelju kojih bi pravosudna tijela izvršenja mogla, prema potrebi, ocijeniti pojedinačnu situaciju predmetne maloljetne osobe s obzirom na subjektivne ili objektivne uvjete, poput onih navedenih u članku 57.*bis* stavcima 1. i 2. Zakona o zaštiti mladeži, kojima je konkretno podvrgnuta mogućnost kaznenog progona ili osude maloljetne osobe na temelju kaznenog prava njezine države članice.

- 60 Točno je da, kao što to navode talijanska i rumunjska vlada u svojim pisanim očitovanjima, ako pravosudna tijela izvršenja smatraju da su informacije koje je dostavila država članica izdavanja naloga nedostatne te im stoga ne omogućavaju donošenje odluke o predaji, ona imaju mogućnost iz članka 15. stavka 2. Okvirne odluke 2002/584 zahtijevati hitno pružanje dodatnih potrebnih informacija kako bi dobila druge dokaze podnesene pravosudnom tijelu koje izdaje uhiđbeni nalog.
- 61 Međutim, valja utvrditi da je ta mogućnost krajnje rješenje i samo za iznimne slučajeve u kojima pravosudno tijelo izvršenja smatra da ne raspolaže svim službenim elementima nužnima za hitno donošenje svoje odluke o predaji. U tim okolnostima, praksa države članice da ocjenjuje pojedinačnu situaciju maloljetne osobe na koju se odnosi europski uhiđbeni nalog koji je izdalo tijelo druge države članice moglo bi obvezati pravosudno tijelo izvršenja da sustavno zahtijeva dodatne podatke od pravosudnog tijela koje je izdalo uhiđbeni nalog, kako bi se moglo uvjeriti da su ispunjeni dodatni uvjeti povezani s individualiziranom ocjenom toga može li se maloljetna osoba kazneno goniti ili osuditi u državi članici izvršenja, što bi cilj olakšavanja i osiguravanja brze predaje lišilo svakog korisnog učinka.
- 62 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 3. točku 3. Okvirne odluke 2002/584 treba tumačiti na način da pri odlučivanju o predaji maloljetne osobe protiv koje je izdan europski uhiđbeni nalog pravosudno tijelo izvršenja mora provjeriti samo je li predmetna osoba navršila minimalnu dob za kaznenu odgovornost u državi članici izvršenja za djela na kojima se temelji takav nalog a da pritom ne mora uzeti u obzir eventualne dodatne uvjete koji se odnose na individualiziranu ocjenu, kojima pravo te države članice u konkretnom slučaju podvrgava kazneni progon ili osudu maloljetne osobe za takva djela.

Treće pitanje

- 63 Uzevši u obzir odgovor na drugo pitanje, na treće pitanje nije potrebno odgovoriti.

Troškovi

- 64 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

1. Članak 3. točku 3. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhiđbenom nalogu i postupcima predaje između država članica, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009., treba tumačiti na način da pravosudno tijelo države članice izvršenja mora odbiti predaju samo maloljetnih osoba protiv kojih je izdan europski uhiđbeni nalog i koje, u skladu s pravom države članice izvršenja, nemaju propisanu dob za kaznenu odgovornost za djela na kojima se temelji nalog izdan protiv njih.
2. Članak 3. točku 3. Okvirne odluke 2002/584, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom 2009/299, treba tumačiti na način da pri odlučivanju o predaji maloljetne osobe protiv koje je izdan europski uhiđbeni nalog pravosudno tijelo države članice izvršenja mora provjeriti samo je li predmetna osoba navršila minimalnu dob za kaznenu odgovornost u državi članici izvršenja za djela na kojima se temelji takav nalog a da pritom ne mora uzeti u obzir eventualne dodatne uvjete koji se odnose na individualiziranu ocjenu, kojima pravo te države članice u konkretnom slučaju podvrgava kazneni progon ili osudu maloljetne osobe za takva djela.

Potpisi